

A viaszkacsa

Az öreg Rogyion a legtöbbször nyáron jött, akkor viszont majd' minden vasárnap. Mindig a kordé mellett ballagott, amelyet egy nagy termetű, girhes ló húzott. Megállt az udvar közepén, és hangosan kiabálta:

– Ószeres, ószeres!

Ez az „Ószeres, ószeres” úgy hangzott, mint valami refrén a hosszú, elnyúló nóta után:

– Tollat, rongyot, ócskavasat, mindent veszek!

Elsőként a gyerekek gyűltek köré.

A kordé hátuljában hegyekben álltak az ócskaságok – horpadt szamovár-cső, csizmaszár, az öreg még a konzervdobozokat se utasította vissza. A kordé elejében pedig mindig ott volt egy papírbőrönd.

Amikor Rogyion kinyitotta, mindenkinek elállt a lélegzete. A bőrönd telis-tele volt kincsekkel. Piros és zöld köves, apró fülbevalók keskeny kartonlapra aggatva, vékony karikagyűrűk egymás hegyén-hátán egy savanyúcukros dobozban, festett viaszkacsák áttetsző halomba rakva, vakítóan csillogtak a nagy üveggömbök, amelyekben halak meg hattyúk úszkáltak méltóságteljesen. A papírlapra varrt gombok és a színes fonálgombolyagok varázslatos színekben játszottak a májusi napsütésben.

Válka Bobrova odapréselődött a kordéhoz, és nem tágított egy lépésnyit sem, amíg véget nem ért az attrakció. Neki nem volt semmije, amit odaadhatott volna Rogyionnak. Egyszer, még tavaly, lehozta az anyja kendőjét, de Nyinka, a nővére rajtakapta, elvette a kendőt és megpofozta Válkát. Aztán még az anyjuk is hozzátette a magáét.

Ott állt hát Válka, sóvárogva bámulta a kincseket, és azon gondolkozott, mit választana közülük... Az olyan nagyobb dolgokat, mint az üveggömbök, nem is vette számításba – még vágyakozni sem akart hiába. Egy zöldköves gyűrű és egy viaszkacsa között ingadozott. A kacsa egy kicsit hibás volt, az egyik szárnya meg volt nyomódva. És nagyon tetszett még neki egy gyűszű is – apró gyerekgyűszű, egyetlen darab volt belőle, egy dobozban hevert a tűk és gombok mellett.

Az üzlet nem ment valami fényesen. Maruszja néni egy toldozott-foldozott, lyukasfenekű lábast hozott. Egy csomag varrótűt kért volna érte. Rogyion csak egy darabot adott, mire a néni, lehordva az öreget a sárga földig a zsugoriságáért, visszavonult a „Krilov-féle szárnyba” – a háznak azt a részét hívták így, ahol a háború előtt egyedül Krilovék laktak, most meg öt család osztozott rajta.

Petyka Razuvajev egy ócska katonaköpenyt hozott, de Rogyion visszadobta: „Apád letépi a füled, te!” És ebben igaza is volt.

Száska Molokin három pár kalucsnival jött, a majálison szerezte őket a felvonulás után: azóta őrizgette Rogyionra várva. Egy hattyús gömböt szeretett volna értük, de egy gumizsinóron himbálózó, sárgás-rózsaszín similabdát kapott, ezzel is beérte.

Aztán feltűnt Surka Turok, valamit odasúgott Rogyionnak, az meg bólintott. Surka besurranó tolvaj volt, tudta ezt mindenki, de olyan szemfülesen csinálta, hogy soha senki nem kapta rajta.

Az öreg Jegorova egy vattapaplant hozott. A szobájában tűz ütött ki, a tüzet ugyan eloltották, de a paplan megégett. A maradványokért cserébe egy tucat nagy, fekete gombot kért, ám Rogyion sajnált ilyen sokat adni egy megpörkölődött paplanért. Hosszan alkudoztak, végül Jegorova üres kézzel távozott.

Válka Bobrova tágra nyílt szemmel figyelt, és mindent megjegyzett. Páratlan emlékezőtehetsége volt, élete végéig pontosan fel tudta idézni, ki mit hozott Rogyionnak, és mit kapott érte.

Rogyion becsukta a bőröndöt, a nézőközönség szétszéledt. Válka min-

dig utolsónak maradt. Ez alkalommal semmi említésre méltó nem történt, az udvar népe mindössze egy similibdával lett gazdagabb, amit Válka sosem választott volna magának, na meg azzal az egy tűvel.

Rogyion komótosan megkerülte a kordét, és indulásra nógatta a lovát. Csakhogy közben a nagy, zöld kaput valaki bezárta.

– Héjj, te, nyisd ki a kaput! – kiáltott oda Válkának, ő meg rögtön lódult, mint akit puskából lőttek ki. Rogyion kifordult a macskaköves utcára, Válka pedig ottmaradt az udvar közepén, és egyre csak a horpadt szárnyú viasz-kacsára gondolt.

Matrjona Kljueva asszony a kerítésnél porolta a lábtörlőt, fekete porfelhő szállt körülötte. Hirtelen éles gyereksikoltás hasított a levegőbe, Matrjona pedig, feledve a lábtörlőt, hanyatt-homlok rohant a házba. A sparheltjén ugyanis épp fehérnemű főtt a nagy mosófazékban, és megijedt, nem a kis Szerjózsa rántotta-e magára a forró vizet, aki egyedül maradt a házban.

Válka hirtelen, vakmerően, mint egy rugó, a kerítéshez pattant, gondolkodás nélkül felkapta a lábtörlőt, és Rogyion nyomába eredt. Az már a szomszéd udvarban járt, és ott gajdolta a szokásos „Ószeres, ószeres” nótát.

Válka átfurakodott a szomszéd gyerekek között, és odanyújtotta Rogyionnak a lábtörlőt.

– No, neked is jókor jut eszedbe... – dörmögte az öreg, kicsit megpiszkálgatta a lábtörlőt, majd odadobta a kordéra.

Válka szólt volna, hogy a kacsát kéri érte, de valahogy nem forgott a nyelve. Rogyion oda sem nézve beletúrta a papírbőröndbe, hatalmas kezével épp a horpadt szárnyú kacsát húzta elő, és Válka kezébe nyomta. A kislány a tenyerébe rejtette, és hazasomfordált. A hideg, vakmerő érzés teljesen elpárolgott, hevesen vert a szíve, és nagyon szomjas volt. Ment-ment hazafelé, és csak azon törte a fejét, hova rejtse el a kacsát...

Két év múlva Válka iskolás lett, és kiderült, hogy nagyon tehetséges: so-

vány kis teste ritka rugalmas és hajlékony volt, így az Úttörőház edzője először felvette a tornaszakosztályba, aztán átírták sportiskolába. Nagy versenyeken vett részt, sokfelé utazott, nemsokára mestersportoló, világhírű tornász vált belőle.

Minden verseny előtt újra elfogta az a bizonyos jeges, vakmerő érzés, és valamiért mindig eszébe jutott a horpadt szárnyú viaszkacsa is, pedig az már réges-régen elolvadt a tenyere melegétől.

